

Felt 1: Stjernøya og Seiland

FINNMARKSKOMMISSJONENS KONKLUSJONER I FELT 1 STJERNØYA OG SEILAND ER NÅ KUNNGJORT. SAKENE SOM ER GJENGITT I SAMMENDRAGET I RAPPORTEN, FINNES I FORKORTET VERSJON HER:

GENERELT OM FELT 1

Finnmarkskommisjonens felt 1 består av all grunn på Stjernøya og Seiland som ble overdratt til Finnmarkseiendommen (FeFo) ved finnmarkslovens ikrafttredelse, jf. finnmarksloven § 29. Det dreier seg til sammen om et areal på noe under 800 km².

Kommisjonens vurderinger bygger på alminnelige rettsprinsipper om rettighetserverv ved langvarig bruk. For å nå fram med krav om erverv av eier- og bruksrettigheter må det være utøvd langvarig og sammenhengende bruk i et område. Bruken må ha hatt et omfang som klart overstiger det tilfeldige og sporadiske, og den må være utøvd på grunnlag av en beskyttelsesverdig oppfatning om at bruken er et utslag av en rettighet.

Kommisjonen har når det gjelder eiendomsretten til grunnen, konkludert med at FeFo eier all grunn i feltet, med unntak av et grunnstykke i Store Bekkarfjord på Seiland på snaut 20 dekar. Kommisjonen har ikke funnet grunnlag for å anerkjenne erverv av individuelle bruksrettigheter, med unntak av et garnfeste for laksegarn på FeFos grunn i Sæterbukta ved Bårdfjordneset på Seiland. Derimot har lokalbefolkningen i feltet med grunnlag i langvarig bruk opparbeidet selvstendige rettigheter til blant annet beite, hogst og jakt, fangst og fiske i feltet. Disse rettighetene må utøves innenfor de rammene som følger av finnmarksloven og annen lovgivning.

Kommisjonens konklusjoner er ikke rettskraftige. De kan bringes inn for Utmarksdomstolen for Finnmark innen 20. september 2013. Eventuelle krav om erverv av eier- eller bruksrettigheter på FeFos grunn som ikke er behandlet i rapporten kan reises for de alminnelige domstolene.

Konklusjonene er enstemmige, med unntak av at kommisjonsmedlem Kjell Næss har dissertert når det gjelder laksefiske i sjø.

ASLAK LOSO

Kommisjonen har vurdert innmeldt krav fra Aslak Loso om eiendomsrett til et grunnstykke i Store Bekkarfjord på Seiland på noe under 20 dekar (0,02 km²). Kommisjonen har konkludert med at dette grunnstykket tilhører Aslak Loso. Hans far Per Persen Luoso ervervet trolig grunnstykket i 1909, og har i alle fall brukt det på en måte som oppfyller hevdslovens vilkår for erverv av eiendomsrett.

REINBEITEDISTRIKT 25

Kommisjonen har vurdert innmeldt krav fra reindriftsutøverne i Reinbeitedistrikt 25 om eiendomsrett til all FeFo-grunn på Stjernøya. Kommisjonen har lagt til grunn at det – i samsvar med presumsjonen i reindriftsloven § 4 – er ervervet en alminnelig bruksrett til reindrift på denne grunnen. Verken utøverne i distrikt 25 eller deres rettsforgjengere har imidlertid brukt Stjernøya på en måte som har vært og er eksklusiv eller dominerende sammenliknet med lokalbefolkningens bruk. De har derfor ikke fått medhold i kravet om eiendomsrett.

SARA-GRUPPEN

Kommisjonen har vurdert innmeldt krav fra Sara-gruppen om eiendomsrett til deler av FeFo-grunnen på Stjernøya. Kommisjonen har lagt til grunn at det – i samsvar med presumsjonen i reindriftsloven § 4 – er ervervet en alminnelig bruksrett til reindrift på denne grunnen. Også utøverne i Sara-gruppen har andel i denne retten. De oppfyller imidlertid ikke vilkåret om eksklusiv eller dominerende bruk, og har derfor ikke fått medhold i kravet om eiendomsrett.

FOR MER INFORMASJON:

www.finnmarkskommisjonen.no

Telefon: 78 92 64 40
finnmarkskommisjonen@domstol.no

FJORDFISKERNES FORENING

Fjordfiskernes forening har på vegne av den fastboende befolkningen på Stjernøya og Seiland krevd anerkjent erverv av kollektive bruksrettigheter til blant annet beite, hogst, jakt, fangst og fiske, egganking og bærplukking i feltet.

Dette har foreningen fått delvis medhold i. Kommisjonen har lagt til grunn at finnmarksloven §§ 22 og 23 i hovedsak lovfester rettigheter som var etablert med grunnlag i langvarig bruk før staten på 1700- og 1800-tallet begynte å lovregulere bruken. Det er dermed tale om rettigheter som har en opprinnelig karakter, og som følgelig er beskyttet mot opphevelser og sterke innskrenkninger. Rettighetenes opprinnelige karakter medfører også en viss begrensning av FeFos rådighet, ved at FeFo må unngå å disponere over rettighetene på en måte som fortrenger lokale brukere på Stjernøya og Seiland fra deres tradisjonelle bruks- og høstingsområder.

Derimot er det ikke med grunnlag i hevd eller alders tid eller annet rettsgrunnlag ervervet kollektive bruksrettigheter av eksklusiv art eller bruksrettigheter som er mer omfattende enn det som følger av finnmarksloven §§ 22 og 23 i feltet.

SJØLAKSEFISKE MED FASTSTÅENDE REDSKAP

Sjølaksefiske med faststående redskap skiller seg ut fra den bruken som ellers har funnet sted i feltet, blant annet ved at bruksformen først tok til for alvor mot slutten av 1880-tallet. Kommisjonens flertall har likevel konkludert med at den retten til sjølaksefiske som i dag er regulert i finnmarksloven og disponert av FeFo, har et selvstendig rettsgrunnlag. Dette innebærer blant annet at FeFo ved disponeringen over sjølaksefisket må unngå at lokale sjølaksefiskere fortrenses fra sine tradisjonelle fiskeområder.

Mindretallet, kommisjonsmedlem Kjell Næss, har konkludert med at det ikke har funnet sted noen selvstendig rettighetsdannelse i feltet. Etter hans syn har dermed det lokale – så vel som det øvrige sjølaksefisket i feltet – kun sitt grunnlag i finnmarksloven.

Slik en samlet kommisjon ser det, er det ikke ervervet særlige rettigheter til sjølaksefiske i feltet med grunnlag i reglene om hevd eller alders tids bruk ved siden av eller ut over det som følger av finnmarksloven.

KNUT MØRK

Kommisjonen har vurdert innmeldt krav fra Knut Mørk om rett til garnfeste for laksegarn på FeFos grunn i Sæterbukta ved Bårdfjordneset på Seiland. Kommisjonen har konkludert med at Knut Mørk har rett til garnfeste for laksegarn (bruksrett) på FeFos grunn i Sæterbukta ved Bårdfjordneset på Seiland. Etter kommisjonens syn oppfyller den utøvde bruken vilkårene for hevd.

